

Sintfeest: kinderen voorop!

De dagen worden opnieuw korter en ook de temperaturen beginnen zachtjes aan te dalen. De herfst en winter staan voor de deur, wat betekent dat ook de feestdagen opnieuw dichterbij komen.

Naar goede gewoonte wordt die periode afgetrapt door het Sinterklaasfeest op 6 december, een feest om -dat mogen we wel zeggen- kinderen te vieren.

Wij gaan samen met jullie de **uitdaging** aan om **dit kinderfeest écht kindvriendelijk** te maken. We horen je nu denken: 'Een feest waarbij kinderen zo centraal staan, is dat niet per definitie kindvriendelijk?' Neen. En dat willen we graag in dit document verduidelijken.

Wanneer we kijken vanuit het kader van de kinderrechten en onze eigen Bataljong-waarden, dan is de conclusie dat het vaak nog beter kan, om het sintfeest voor àlle kinderen een echt feest te maken. In wat volgt willen we de **lokale besturen ondersteunen en inspireren** in hoe zij de evolutie naar een kindvriendelijk sintfeest voor àlle kinderen kunnen inzetten. We gaan meteen de olifant in de kamer benoemen: een pikzwarte piet - zeker wanneer dit samengaat met andere stereotiepe uiterlijke kenmerken zoals kroezelhaar, dikke rode lippen, grote oorbellen – roept bij een deel van de bevolking vragen op, komt kwetsend over, zorgt voor versterking van vooroordelen en ontmenselijking. Maar we maken ook meteen duidelijk dat **een kindvriendelijk sintfeest meer is dan enkel reflecteren over de kleur van piet**. Piet die kindjes in de zak steekt, een wijze sint en een 'dommige' piet die knecht is: ook deze kenmerken van piet hebben een effect op hoe kinderen het sintfeest beleven.

We gaan nog een stapje verder. Reflecteren over en stappen zetten naar een kindvriendelijk sintfeest, gaat ook **verder dan de figuur van piet**. Dreigen met de roe voor kindjes die stout zijn (al verdwijnt die retoriek stilletjes aan naar de achtergrond) en het mantra dat enkel flinke kindjes cadeaus krijgen: past dit in een samenleving die kindvriendelijk is of wil zijn? Kinderen van (een) ouder(s) **zonder de financiële mogelijkheid** om cadeautjes te voorzien op 6 december of waarbij thuis de sint niet gevierd wordt omwille van de **culturele achtergrond**, kunnen zich uitgesloten en gekwetst voelen wanneer ze weten dat de sint bij hen geen cadeautjes heeft gebracht. De **stereotypelingen** achter de figuur van zwarte piet en het ruimere verhaal van het sintfeest, zijn dus voor veel groepen kinderen kwetsend. Belangrijk is dat die kwetsuren, en **inzichten en belevingen van kinderen** daarvan, in beeld worden gebracht en het lokale debat rond sintfeesten voeden. Tegelijk willen we **erkenning geven** aan éénieder die het sintfeest uitbundig wil vieren. We stimuleren een feest waar **kinderen centraal** staan en waar verwondering de bovenhand neemt, met aandacht voor de kwetsbaarheden van dit evenement.

Bij Bataljong willen we lokale besturen ondersteunen om dit feest écht voor en met alle kinderen te vieren. **Onze waarden zijn onze leidraad in deze ondersteuning**. Binnen deze visietekst vertrekken we telkens van die waarden. Per waarde schrijven we een **kader** uit rond het kindvriendelijk sintfeest. Daarna geven we enkele **praktijkvoorbeelden en tips** mee om hier ook effectief mee aan de slag te gaan. Als laatste schreven we enkele **begeleidende vragen** uit die je kunnen helpen om de organisatie van het sintfeest goed uit te denken en stil te staan bij het meer kindvriendelijk maken van dit feest.

We overlopen eerst de waarden waar wij als organisatie op steunen en die ons richting geven in de dagelijkse werking.

- **Rechtvaardigheid** is voor Bataljong een grondwaarde die aansluit bij onze strijd voor een volwaardige plaats voor kinderen en jongeren in lokaal beleid, gefundeerd op kinderrechten.
- Bataljong gaat als netwerkorganisatie **verbindend** aan de slag. In een stad of gemeente verbinden we verschillende doelgroepen rond een transversaal verhaal. We verbinden steden en gemeenten met elkaar, leden met partners en lokale belangen met die op andere beleidsniveaus. Bruggen bouwen zit in ons DNA.
- Bataljong werkt **inspirerend** met een prikkelende visie en aanbod. Die dwingt niet, maar versterkt wel. Inspireren is ondersteunen: doel is de gebruikers te verrijken in hun eigen denkwerk.
- Bataljong wil **toonaangevend** worden. Bataljong durft de eerste noot spelen en de toon te zetten als innovator en gangmaker van lokaal beleid voor kinderen en jongeren. Wie mee bouwt aan breed jeugdbeleid binnen en buiten onze sector, moet Bataljong als een evidente referentie zien.

Oproep: we willen deze pagina aanvullen met praktijkvoorbeelden zodat we volgend jaar extra inspirerende voorbeelden kunnen delen. Ben of ken je een goede praktijk? Geef ons gerust een seintje!

Rechtvaardigheid

Kindvriendelijk sintfeest gaat verder dan de 'zwarte pieten'-discussie

Wanneer we spreken over **kinderrechten**, worden deze vaak bekeken vanuit twee verschillende betekenissen. Enerzijds is er de **juridische betekenis**, waaronder we de regelgeving (wetten, decreten...) en dus ook het kinderrechtenverdrag, verstaan. Dit is heel zichtbaar en concreet te benoemen. Het lijkt vanzelfsprekend dat je als lokaal bestuur binnen deze regelgeving richtlijnen uitzet voor éénieder in de stad of gemeente die graag het sintfeest wil vieren en/of wil organiseren. Binnen deze richtlijnen streven wij ernaar dat in de keuzes kinderen en jongeren steeds centraal staan en dat hun stem hierin gehoord wordt. Onder deze richtlijnen zit steeds een **maatschappelijke betekenis**, vertaald in waarden, normen, cultuur, traditie... Deze maatschappelijke betekenis heeft een niet te onderkennen invloed op de richtlijnen en wetten die een (lokaal) bestuur maakt. Als we dus een draagvlak willen creëren voor de juridische betekenis is het aangeraden in te zetten op de maatschappelijke betekenis en daar zeer bewust mee om te gaan.

Rechtvaardigheid in het lokale beleid betekent dat **kinderrechten bewust meegenomen** worden doorheen het hele beleidsproces. Het betekent dat alle kinderen en jongeren een plek krijgen in de stad of gemeente, met al hun verschillen en gelijkenissen. Alsook binnen het beleid en festiviteiten rond het sintfeest streven we ernaar dat er gedacht wordt aan elke jonge inwoner van de gemeente. Dit gaat verder dan de -jammer genoeg- klassieke discussie over huidskleur en representativiteit. Dit gaat ook over het idee dat niet alle kinderen een cadeautje kunnen verwachten bij hun schoen op de ochtend van 6 december. Dit gaat ook over kinderen die even in angst leven door de roe. En dit gaat ook over kinderen die op de nacht van 5 naar 6 december de slaap niet kunnen vatten omdat ze het bezoek van de sint zo ontzettend spannend vinden.

Want wat is er rechtvaardig aan het idee dat enkel 'flinke' kindjes een cadeautje zouden krijgen? Wat is er rechtvaardig aan 'de roe' als drukkingsmiddel? En wat is er rechtvaardig aan kinderen die zich diep gekwetst voelen door stereotypisering van het uiterlijk en gedrag van sommige pieten? We roepen dan ook op om **de kinderrechten en kinderen centraal te (blijven) stellen** tijdens de sintperiode en om af en toe stil te staan bij de rechtvaardigheid van sommige aspecten van deze traditie.

Geraak geïnspireerd en ga aan de slag!

- Op [deze website](#) staat boeiende informatie en inspiratie om het sintfeest echt kindvriendelijk te maken.
- [Toon Hermans](#) getuigt op een humoristische manier over zijn ervaring van het sintfeest in een context van armoede.
- Schrijfster Dalilla Hermans schreef in het boek 'Brief aan Cooper en de wereld' over haar ervaring met het sintfeest.

Enkele begeleidende vragen:

- Hoe kan je als lokaal bestuur een impact hebben op sintfeesten die in jouw gemeente of stad worden georganiseerd opdat ieder kind een fijne ervaring heeft? Kan je richtlijnen of informatie meegeven? Ondersteuning bieden?
- Wat vinden kinderen zelf fijn aan het sintfeest? Wat maakt voor hen het sintfeest af? Kinderen kunnen mee nadenken over rechtvaardigheid.

Verbindend

Creëer als lokaal bestuur ruimte voor ontmoeting en faciliteer gesprek.

Het Sintfeest brengt kinderen en gezinnen samen. Generaties komen samen op straat om de Sint en pieten te begroeten, kinderen praten enthousiast tegen elkaar over de komst van de Sint. En wanneer de Sint bij sommige gezinnen geen gekend figuur is, zit er ongetwijfeld een kindje in de klas dat heel graag wil uitleggen wat dit figuur voor hem/haar/hen betekent. En is het niet fantastisch dat **dit feest draait om wat het betekent voor kinderen zelf**? Dat kinderen zelf hun fantasie op hol kunnen laten slaan? **Kinderen zijn volwaardige actoren van de samenleving**, dus hen centraal stellen en met hen in dialoog gaan (in plaats van over hen), mag gerust hoog op de agenda staan.

Het sintfeest **verbindt ook groepen in de samenleving** die elkaar anders niet direct treffen. Ook hier kan je als gemeente ervoor zorgen dat dit een constructieve ontmoeting is. Betrek hiervoor partners met de juiste expertise en faciliteer dialoog. We stellen kinderen voorop maar om hiervoor een **draagvlak te creëren** in jouw gemeente, heb je ook de stem van de volwassenen nodig. Durf ook verbinden met de inwoners die deze sinttraditie ontzettend belangrijk vinden. Een gesprek met hen waarbij er wordt **geluisterd naar elkaar**, kan wederzijds respect opwekken en bruggen kunnen gebouwd worden. Het is belangrijk om hen ook erkenning te geven voor wat zij belangrijk vinden. Op die manier kunnen samenwerkingen ontstaan. Velen hebben namelijk warme, nostalgische gevoelens bij het sintfeest en het is belangrijk om hen die te laten koesteren. Zo creëer je het vertrouwen om ook over de keerzijde van dit sintfeest met hen in gesprek te gaan.

Als lokaal bestuur kan je **ruimte** (letterlijk als figuurlijk) **creëren** om verbinding en constructieve discussie te laten bestaan. Met letterlijk ruimte creëren bedoelen we een **plek ter beschikking** stellen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en in gesprek kunnen gaan. De figuurlijke plek gaat eerder over de **mentale ruimte die volwassenen voelen** om alle ideeën te kunnen delen. Men staat open voor discussie en om naar elkaar te luisteren. Op die manier kan je ook op zoek gaan wat er achter eventuele weerstand zit over het inclusieve sintfeest bij volwassenen. Alle betrokkenen – volwassenen, kinderen, politici – kunnen **op een veilige manier in twee richtingen** delen hoe ze zich voelen en wat hun ideeën zijn. Zo kunnen we elkaar in het midden ontmoeten en stappen vooruit zetten.

De focus op verbinden trekken we graag door. We nodigen jullie uit om **over de gemeentegrenzen heen** te kijken. Doe inspiratie op door in gesprek te gaan met besturen en organisatoren van sintfeesten: hoe pakken zij dit aan? Botsen zij op dezelfde tegenstand als jullie? En op welke manier zetten zij kinderen écht centraal op deze heugelijke dag?

Geraak geïnspireerd en ga aan de slag!

- [Prikkel de creativiteit](#) van kinderen door jeugdwerkers aan te moedigen zich in te kleden als regenboogpiet, avontuurpiet of giechelpiet.
- [Bekijk](#) het lespakket van de Universiteit Utrecht om het gesprek te openen rond het sintfeest.
- Via de webshop van [Child in the Sun](#) kan je bv. inclusieve kleurplaten downloaden

Enkele begeleidende vragen:

- Hoe kan je groepen samenbrengen om constructief met elkaar in gesprek te gaan? Welke partner kan je aanspreken om dit mee te begeleiden?
- Welke goede voorbeelden uit andere steden en gemeenten kan je gebruiken ter inspiratie of om het gesprek met verschillende burgers en diensten te starten?
- Hoe kan je de stem van kinderen en jongeren meenemen in de dialoog? Hoe geef je hen een plek aan de tafel?

Inspirerend

Zet je kinderbril op en geloof in kleine veranderingen

Dat het Sintfeest de afgelopen jaren gekaapt werd door volwassenen die hierover discussiëren, staat buiten kijf. Maar wat als **kinderen hierover in gesprek** gaan? Wij willen jullie inspireren om verder te gaan in het opnieuw kindvriendelijk maken van het sintfeest dan de gebruikelijke argumenten rond 'zwarte piet'. **Het sintfeest als kindfeest zien**, gaat verder dan een debat over pieten. Het gaat ook over kinderen waarvan ouders of omgeving geen cadeaus kunnen kopen. Het gaat ook over kinderen met een andere religieuze achtergrond voor wie Sinterklaas een onbekend figuur is. En misschien gaat het over nog veel meer andere thema's dan waar wij -volwassenen- op het eerste zicht aan denken. Durf in gesprek gaan met kinderen. Benader hen als expert over het kindfeest, want ja, zij staan centraal.

En bij een feest, daar horen veel toeters en bellen bij. Is er in jouw stad of gemeente een sintfeest georganiseerd dat écht voor alle kinderen was? Waar kinderen aan het stuur stonden en waarbij je dialoog niet uit de weg wou gaan? Dan mag je hier gerust mee uitpakken. Toon jouw collega's op andere diensten hoe jullie het hebben aangepakt. Je kan ook op bezoek gaan bij andere gemeenten met foto's en getuigenissen van kinderen over hoe zij het sintfeest beleefd hebben. Dit is het ideale moment om te stoefen en zo **andere organisatoren en jeugdwerkers te prikkelen jullie pad te volgen**.

Maar het werkt zeker ook in de andere richting. We begrijpen dat het niet evident is om een sintfeest dat al enkele jaren op dezelfde manier georganiseerd wordt, plots te veranderen. Durf daarom ook **zelf de inspiratie opzoeken**. Zo kan je voorbeelden vinden van andere gemeenten, jeugdbewegingen of jeugdwerkers die op een ontzettend creatieve manier het sintfeest hebben georganiseerd, zonder er afbreuk aan te doen dat dit één groot kindfeest is.

Verandering zit ook in kleine dingen: doe eens een boekencheck in de bibliotheek, zijn er kleinere, stillere partners die wel mee zijn met de verandering... Wie weet komen uit deze kleine acties wel grotere acties en heeft dit dus op lange termijn zeker effect. De cliché-zin 'verandering begint bij jezelf', lijkt dus wel te kloppen.

Geraak geïnspireerd en ga aan de slag!

- Organiseer een vorming rond diversiteit in het voorjaar. Op die manier plant je een zaadje rond inclusie en diversiteit buiten de sint-periode en kan je hier in het najaar naar teruggrijpen. Vormingspartners rond diversiteit zijn: [Tumult vzw](#), [Demos](#), [Ella vzw](#)... Wist je dat je een korting van €150 kan krijgen voor deze vormingen voor jeugdverenigingen via www.komaf.be?
- Via de inclusieve [webshop](#) Cargo Confetti vind je tips om stap voor stap te beginnen met een inclusief sintfeest.

Enkele begeleidende vragen

- Wie heeft er impact op de sintbeleving? Welke collega's kan je inspireren?
- Hoe ga je op zoek naar good practices? Welke voorbeelden ken je al die je kan gebruiken om anderen te inspireren?

Toonaangevend

Durf de stem van kinderen en jongeren te versterken en overal te laten klinken

Bij Bataljong geloven we in de **kracht van lokale besturen om hun jonge inwoners écht voorop te plaatsen**. Daarom schrijven we onze visie op het sintfeest neer. Omdat we erin geloven dat lokale besturen voortrekkers zijn om maatschappelijke veranderingen door te voeren. We willen jullie inspireren en uitdagen om dit momentum vast te pakken en er actief mee aan de slag te gaan.

Heb je het gevoel dat jij wel eens toonaangevend kan zijn? Kies dan jouw moment goed en denk bewust na hoe en wanneer je dit onderwerp aansnijdt. Een uitgangspunt hierbij kan zijn dat de tradities van vandaag in Vlaanderen, voor jouw doelgroep (kinderen en jongeren) helemaal niet meer zo vanzelfsprekend zijn. **Jij kan en mag die stem van kinderen en jongeren in het debat versterken**. Zij groeien immers op in een **superdiverse realiteit** en met sociale media, twee vrij recente ontwikkelingen die een niet te onderschatten invloed hebben op het sinterklaasdebat. We kunnen niet ontkennen dat de diversiteit in de samenleving alleen maar meer zichtbaar wordt. Doe gerust **die kinder-bril aan** en probeer de argumenten van daaruit te bekijken. Hiervoor zal het soms nodig zijn om je wat extra in te lezen en kan je misschien geconfronteerd worden met jouw eigen referentiekader als volwassene.

Durf dus rond te kijken welke initiatieven er genomen worden rond de sinterklaasperiode. Zet je **voelspriet op voor de beleving van kinderen en jongeren** en stel gerust wat goede, kritische vragen aan de organisatoren. Kijk eens rond waar er diensten zijn die ook zoals jullie kinderen (opnieuw) centraal willen plaatsen. Voel je je toch nog niet helemaal gesteund? **Bataljong luistert naar jou en zoekt graag samen mogelijkheden om een constructief gesprek te openen**. De komende maanden blijven we op dezelfde nagel kloppen: 'Kinderen staan centraal bij het sintfeest'. Een nagel waarvan we ons bewust zijn dat er een maatschappelijke connotatie aan hangt. Maar vooral een nagel waar wij ontzettend veel kansen zien bij lokale besturen. Want we weten dat de context in elke gemeente verschilt en dat je je als jeugd-dienst soms op een eilandje voelt. Maar daar zijn wij er voor jullie. We dragen graag de stem van jeugd-ambtenaren verder naar andere diensten en gemeenten, en hiervoor hebben we vooral elkaar nodig.

Geraak geïnspireerd en ga aan de slag!

- We moedigen de gemeenten met het kindvriendelijk label aan om actief aan de slag te gaan het sintfeest opnieuw een kindfeest te maken. Lees er alles over [via de website](#) van Kindvriendelijke Steden en Gemeenten.
- Wil je nog verder gaan in het toegankelijk maken van evenementen voor alle kinderen en jongeren? Neem dan een kijkje op [de website van Komaf](#).
- Geraak geïnspireerd door andere Vlaamse gemeenten via [dit artikel](#) van VVSG.
- [Lees hier](#) over het belang van een sintfeest voor alle kinderen en jongeren.

Enkele begeleidende vragen

- Welke plek hebben kinderen en jongeren in jouw gemeente bij de organisatie van het Sintfeest?
- Welke gemeenten kan je mee onder de arm nemen om samen een kindvriendelijk sintfeest te organiseren? Op welke manier neem je hiermee contact op?

Heb je na het lezen van de tekst nog vragen of opmerkingen?

Contacteer gersut Imke (imke.pichal@bataljong.be) of Marte (marte.ingels@bataljong.be) en zij helpen jou graag verder!

